בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קס״ד ו פָּרָשַׁת חֻקַּת תשפ״ד

בְּגָדִים

זֶה לֹא קוֹבֵעַ – זֶה מַשְׁפִּיעַ!

* * *

מו״ר שְׁלִיטַ״א אָמַר, שֶׁעִנְיַן הַבְּגָדִים שֶׁל הָאָדָם - זֶה לֹא דָּבָר פָּשׁוּט, 'בְּגָדִים' זֶה דָּבָר חָשׁוּב מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁמּוֹצְאִים בְּבִגְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, שֶׁהָיוּ שְׁמוֹנָה בְּגָדִים, וּבְכָל בָּגֶד הָיוּ עִנְיָנִים גְּבוֹהִים מְאֹד, וְכִפֶּר עַל דְּבָרִים שׁוֹנִים, וּכְדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרָכִין טז.): **'לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת בִּגְדֵי כְּהוּנָּה לְפָרָשַׁת קָרְבָּנוֹת? לוֹמַר לְךָ, מַה קָּרְבָּנוֹת מְכַפְּרִין אַף בִּגְדֵי כְּהוּנָּה מְכַפְּרִין, כְּתֹנֶת מְכַפֶּרֶת עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, מִכְנָסַיִם מְכַפְּרִים עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, מִצְנֶפֶת מְכַפֶּרֶת עַל גַּסּוּת הָרוּחַ, אַבְנֵט מְכַפֶּרֶת עַל הִרְהוּר הַלֵּב'**; כִּי כָּל בֶּגֶד יֵשׁ לוֹ עִנְיָן מְיֻחָד בִּפְנֵי־עַצְמוֹ, וּכְדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, בְּגָדִים, סְעִיף א): **'בִּגְדֵי אָדָם מְרַמְּזִים עַל מִדּוֹתָיו שֶׁל אָדָם'**.

וְעַל־כֵּן, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן הוּא, שֶׁאָדָם יִזָּהֵר מְאֹד בִּנְקִיּוּת הַבְּגָדִים, וְיִרְאֶה לֵילֵךְ אַךְ וְרַק בִּבְגָדִים נְקִיִּים, וְיָדוּעַ שֶׁאָצַל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיְתָה הַקַּפָּדָה גְּדוֹלָה מְאֹד עַל זֶה, וְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד הִקְפִּיד עַל נְקִיּוֹן הַבְּגָדִים, עַד־כְּדֵי־כָּךְ שֶׁאֲפִלּוּ סְלִיּוֹת נְעָלָיו הָיוּ נְקִיּוֹת!

וּמִסָּפָּר, שֶׁפַּעַם הָלְכָה אָדָל בַּת רַבֵּנוּ זַ״ל עִם עוֹד כַּמָּה נָשִׁים בַּעֲבוּר צְדָקָה, וּלְפֶתַע יָרַד גֶּשֶׁם חָזָק וְנַעֲשָׂה בּוֹץ גָּדוֹל, וְכָל הַנָּשִׁים לִכְלְכוּ אֶת שִׂמְלוֹתֵיהֶן בַּבּוֹץ, וְרַק אָדָל בַּת רַבֵּנוּ זַ״ל יָצְאָה נְקִיָּה, וְשַׁאֲלוּ אוֹתָהּ הַנָּשִׁים: הֵכֵיצַד? וְהֵשִׁיבָה לָהֶן בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: "מַיין טַאטָע הָאט מִיר אוֹיס גֶעלֶערְנְט וִוי צוּ גֵיין אִין אַ בְּלָאטָע אוּן נִישְׁט שְׁמוּציג וָוערְן" [״אַבָּא שֶׁלִּי לִמֵּד אוֹתִי אֵיךְ לָלֶכֶת בַּבּוֹץ וְלֹא לְהִתְלַכְלֵךְ״].

וְהִתְבַּטֵּא מו״ר שְׁלִיטַ״א: **אֵיזֶה לִמּוּד עָמוֹק מַנָּח בְּשִׂיחָה זֹאת! רַבֵּנוּ זַ״ל מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ אֶפְשָׁר לָרֶדֶת לְמָקוֹם בּוֹץ שֶׁל אַנְשֵׁי הָעוֹלָם כְּדֵי לַעְזֹר לָהֶם וּלְטַהֵר אוֹתָם וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא לְהִתְלַכְלֵךְ...**

[וְאָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁכֵּן הַדָּבָר בְּיוֹתֵר בְּעִנְיַן טַלִּית קָטָן, שֶׁמְּנַהֵג הַחֲסִידִים לְלָבְשָׁהּ עַל הַחֲלָצָה, וּמָצוּי מְאֹד שֶׁמִּתְלַכְלֶכֶת בְּעֵת הָאֲכִילָה וְכַדּוֹמֶה, וְרוֹאִים עַל הַטַּלִּית אֶת כָּל מַה שֶּׁאָכַל... וְעַל־כָּךְ יֶשְׁנָן שְׁתֵּי עֲצוֹת: א. שֶׁיֹּאכַל עִם מַלְבּוּשׁ עֶלְיוֹן, וְכָךְ הַטַּלִּית תִּהְיֶה מְכֻסָּה. ב. שֶׁתִּהְיֶה לוֹ טַלִּית מְיֻחֶדֶת לַאֲכִילָה (אֲבָל אָז נִכְנָסִים לִפְעָמִים בְּסָפֵק בְּרָכָה עַל הַטַּלִּית הַשֵּׁנִי, וְעַל כֵּן הָעֵצָה הָרִאשׁוֹנָה יוֹתֵר מֻמְלֶצֶת].

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁנְּקִיּוּת הַבְּגָדִים מְלַמֶּדֶת עַל פְּנִימִיּוּתוֹ שֶׁל אָדָם, כְּשֶׁהוֹלֵךְ עִם בְּגָדִים נְקִיִּים - זֶה מַרְאֶה שֶׁגַּם בִּפְנִימִיּוּתוֹ הוּא נָקִי.

בְּנוֹסָף, צְרִיכִין לְהִזָּהֵר מְאֹד בִּשְׁלֻמוּת הַבְּגָדִים, לְבַל יֵלֵךְ בִּבְגָדִים קְרוּעִים, וְגַם בָּזֶה הָיְתָה הַקֻּפָּדָה גְּדוֹלָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּכְמוֹ הַמַּעֲשֶׂה הַיָּדוּעַ עַל רַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶעֶר זַ״ל, שֶׁפַּעַם הָלַךְ עִם מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִבְחִין מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל שֶׁבִּגְדוֹ שֶׁל רַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶעֶר זַ״ל קְרוּעַ, עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל: **׳חֲזֹר וּתְפֹר אֶת בִּגְדֶךָ, כִּי בְּדָבָר זֶה שֶׁהִזְהִירָנוּ כָּל־כָּךְ רַבֵּנוּ זַ״ל - לִשְׁמֹר עַל שְׁלֵמוּת הַבְּגָדִים, אֵיךְ תָּבוֹא וְתִתְרָאֶה בְּצִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ עִם בְּגָדִים קְרוּעִים?!׳...** אַךְ רַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶעֶר זַ״ל הָיָה מְאֹד חָפֵץ לָלֶכֶת עִם מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָמַר: ״אֶתְפֹּר אַחַר־כָּךְ׳... וְהֵשִׁיב עַל זֶה מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל: **׳אִם לֹא מַאֲמִינִים בְּדִבְרֵי הַצַּדִּיק, לָמָּה צְרִיכִים לֵילֵךְ אֵלָיו?!׳...** וְהֵבִין אָז מִפִּי מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל אֶת גֹּדֶל הַהַקְפָּדָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל לָלֶכֶת עִם בְּגָדִים נְקִיִּים וּתְפוּרִים, וּלְהַקְפִּיד לֹא לָלֶכֶת עִם בְּגָדִים מְלֻכְלָכִים וּקְרוּעִים (וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן כט וְסִימָן קכז בַּחֲשִׁיבוּת הָעִנְיָן וְסוֹד הַדָּבָר).

וְאָמַר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁכְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִזָּהֵר בָּזֶה, הַבְּגָדִים מְזַכִּים לוֹ בִּשְׁמִירָה מְיֻחֶדֶת מִכָּל מִינֵי דְּבָרִים לֹא טוֹבִים, וְגִלָּה מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁגַּם בִּרוּחָנִיּוּת יֵשׁ עִנְיָן שֶׁל שְׁמִירָה עַל יְדֵי הַבְּגָדִים, דְּהִנֵּה בְּכָל מִצְוָה שֶׁאָדָם מְקַיֵּם, בְּכָל לִמּוּד תּוֹרָה וּבְכָל עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, אָדָם זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת לְבוּשִׁים רוּחָנִיִּים, לְבוּשִׁים עַל־גַּבֵּי לְבוּשִׁים, וְזֶה מְזַכֶּה לוֹ לִשְׁמִירָה עַל נִשְׁמָתוֹ, וּכְמָשָׁל לְגַשְׁמִיּוּת: כְּשֶׁיּוֹרֵד גֶּשֶׁם אוֹ שֶׁלֶג, וְנַעֲשֶׂה בּוֹץ וְלִכְלוּךְ וְכוּ׳, לוֹבְשִׁים מְעִיל אוֹ מַגָּפַיִם וְכוּ׳, וּבְכָךְ שׁוֹמְרִים עַל הַבְּגָדִים הַפְּנִימִיִּים שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ נְקִיִּים, וְלֹא יִתְלַכְלְכוּ, וְכֵן הוּא מַמָּשׁ בִּרוּחָנִיּוּת, שֶׁעַל־יְדֵי עֲשִׂיַּת דְּבָרִים קְדוֹשִׁים בְּכָל עִנְיָן בַּעֲבוֹדַת ה׳, אָדָם זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת לְבוּשִׁים קְדוֹשִׁים הַמְּגִנִּים וְשׁוֹמְרִים עָלָיו.

וְאָמַר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, דְּהִנֵּה בֶּאֱמֶת עִנְיַן הַלְּבוּשִׁים לֹא קוֹבֵעַ עַל פְּנִימִיּוּת הָאָדָם, וְאֵין הַלְּבוּשׁ הַחִיצוֹנִי מוֹרֶה עַל טִיבוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְיָכוֹל לִהְיוֹת אֶחָד שֶׁמַּלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּבְגְדֵי שִׂרָאִין וּבִגְדֵי כָּבוֹד וְכוּ׳, וּלְמַעֲשֶׂה הוּא כְּלִי רֵיק לְגַמְרֵי, עַם־הָאָרֶץ גָּמוּר, וְהַכֹּל הַצָּגָה בְּעָלְמָא... אַךְ בְּכָל זֹאת, עִנְיַן שֶׁל לְבוּשׁ מַשְׁפִּיעַ בְּהֶחְלֵט עַל פְּנִימִיּוּת הָאָדָם, וְכָאָמוּר - כְּשֶׁהוֹלֵךְ עִם בְּגָדִים נְקִיִּים, זֶה מוֹרֶה שֶׁנַּפְשׁוֹ נְקִיָּה, וּמַשְׁפִּיעַ עַל כָּל הִתְנַהֲגוּתוֹ וַהֲלִיכוֹתָיו, וְקַל־וָחֹמֶר הַלְּבוּשׁ הַחֲסִידִי הַמְקֻבָּל מֵהַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, תַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ זִי״ע, בְּוַדַּאי זֶה מַשְׁפִּיעַ מְאֹד עַל פְּנִימִיּוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם וְנוֹתֵן לוֹ שְׁמִירָה מְיֻחֶדֶת, וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לְהִדָּמוֹת אֶל הַגּוֹיִים בְּעִנְיַן הַמַּלְבּוּשִׁים, וְזֶה אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל זָכוּ לְהַחֲזִיק בָּהֶם חָזָק בְּגָלוּת מִצְרַיִם - ״שֶׁלֹּא שִׁנּוּ אֶת לְבוּשָׁם״, וְשָׁמְרוּ עַל הַלְּבוּשׁ הַיְּהוּדִי, וְהַצַּדִּיקִים הִקְפִּידוּ עַל זֶה מְאֹד - שֶׁלֹּא לֵילֵךְ בִּבְגָדִים קְצָרִים וְכוּ׳ [כְּמוֹ שֶׁהִתְפַּשֵּׁט בְּקֶרֶב כַּמָּה עֲדוֹת], אֶלָּא לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַלְּבוּשִׁים שֶׁיִּהְיוּ לְבוּשִׁים קְדוֹשִׁים.

וְעַל־פִּי זֶה פֵּרֵשׁ מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א בְּאֹפֶן נִפְלָא אֶת דִּבְרֵי רַשְׁ״י הַקָּדוֹשׁ עַל הַפָּסוּק הַכָּתוּב בִּיצִיאַת מִצְרַיִם (שְׁמוֹת יב, לה) **״וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת״**, אוֹמֵר רַשְׁ״י: ׳**אַף הֵן הָיוּ חֲשׁוּבוֹת לָהֶם מִן הַכֶּסֶף וּמִן הַזָּהָב, וְהַמְּאַחֵר בַּפָּסוּק חָשׁוּב**׳; וְיֵשׁ לְהָבִין, וְכִי לְבוּשִׁים הֵם יוֹתֵר חֲשׁוּבִים מִכֶּסֶף וְזָהָב? אַךְ עַל־פִּי הָאָמוּר מוּבָן מְאֹד, כִּי בֶּאֱמֶת חֲשִׁיבוּת יִתְרָה נוֹדְעָה לָהֶם לַבְּגָדִים, וְאָכֵן זֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר חָשׁוּב אֲפִלּוּ מִכֶּסֶף וְזָהָב, כִּי בָּזֶה תָּלוּי הַכֹּל, וְכָל שְׁמִירַת הָאָדָם תָּלוּי בִּבְגָדָיו - שֶׁנִּזְהָר לֵילֵךְ עִם בְּגָדִים קְדוֹשִׁים, וְשׁוֹמֵר עַל נְקִיּוֹנָם וּשְׁלֵמוּתָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִשְׁמִירָה מְיֻחֶדֶת.

וְרָמַז מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א בְּתֵבַת ״וּשְׂמָלֹת״ שֶׁהִיא אוֹתִיּוֹת ״לְשֵׁמוֹת״, כִּי עַל יְדֵי הַבְּגָדִים יוֹדְעִים שֵׁם הָאָדָם וְטִיבוֹ, לְמָשָׁל: שׁוֹטֵר - יֵשׁ לוֹ אֶת הַבְּגָדִים שֶׁלּוֹ עִם הַמַּדִּים וְכוּ׳, וְכָךְ רוֹאִים שֶׁהוּא שׁוֹטֵר, וְזֶהוּ שְׁמוֹ, וְכֵן אֵצֶל שְׁאָר אֲנָשִׁים - כָּל אֶחָד כִּפִי עִנְיָנוֹ, וְכִלְשׁוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל הַנַּ״ל ׳**בִּגְדֵי אָדָם מְרַמְּזִים עַל מִדּוֹתָיו שֶׁל אָדָם**׳, כִּי כָּאָמוּר, הַבְּגָדִים רוֹמְזִים עַל מִדּוֹת הָאָדָם וּמַשְׁפִּיעִים עַל מַהוּתוֹ, וְלָכֵן צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַבְּגָדִים, וְזֶה לִשְׁנֵי הַכִּוּוּנִים: הַבְּגָדִים צְרִיכִים שְׁמִירָה מְעֻלָּה - עַל נְקִיּוֹנָם וּשְׁלֵמוּתָם, וְהֵם אֵלּוּ הַמְזַכִּים אֶת הָאָדָם בִּשְׁמִירָה מְעֻלָּה וּשְׁלֵמוּת נִפְלָאָה.

וְהִבְהִיר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א אֶת הָעִנְיָן הָאָמוּר לְעֵיל, שֶׁבִּגְדֵי הָאָדָם לֹא בְּהֶכְרֵחַ מְגַלִּים מַה מָּנוּחַ בִּפְנִימִיּוּתוֹ, וְאָמַר שֶׁהִנֵּה אָנוּ מוֹצְאִים אֵצֶל צַדִּיקִים שֶׁהֵם אָכֵן הוֹלְכִים עִם בְּגָדִים חֲשׁוּבִים וְכוּ׳, וְהָעִנְיָן הוּא, כִּי בֶּאֱמֶת יֵשׁ בָּזֶה הַשְׁפָּעָה עַל הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ, וְכַמּוּבָן - לֹא מְדַבְּרִים מִסְתָּם אָדָם קַל וּפוֹחֵז שֶׁהֶחְלִיט שֶׁהוּא לוֹבֵשׁ בִּגְדֵי כָּבוֹד... אֶלָּא אָדָם הָרָאוּי לְכָךְ, וּמַנְהִיג נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהוּא לוֹבֵשׁ בְּגָדִים מְכֻבָּדִים - זֶה מַשְׁפִּיעַ עַל סוֹבְבָיו שֶׁיִּרְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו סְתָם וְכוּ׳, וְיִתְעוֹרְרוּ בְּכָל פַּעַם לִזְכֹּר ״לְיַד מִי אָנוּ עוֹמְדִים״...

וְסִפֵּר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א עַל מוֹהֲרָא״שׁ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁפַּעַם בְּצֵעִירוּתוֹ הִשְׁתַּתֵּף מוֹהֲרָא״שׁ בְּאֵיזוֹ חֲתֻנָּה, וְהַמְסַדֵּר קִדּוּשִׁין הָיָה הַגָּאוֹן רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר זַ״ל; כְּשֶׁהוֹפִיעַ רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר בְּשַׁעֲרֵי הַמָּקוֹם, כָּל הַקָּהָל נֶעֱמַד לְכָבוֹדוֹ בְּיִרְאַת כָּבוֹד, וּבְאוֹתָהּ עֵת עָמַד לְיַד מוֹהֲרָא״שׁ אֵיזֶה יְהוּדִי שֶׁהִשְׁתַּיֵּךְ לְאֵיזוֹ חֲסִידוּת, וּכְשֶׁנִּכְנַס הַגָּאוֹן הַנִּזְכָּר, שָׁאַל הַיְּהוּדִי אֶת מוֹהֲרָא״שׁ מִי הוּא זֶה שֶׁהִגִּיעַ עַתָּה, וּמַדּוּעַ כֻּלָּם נֶעֱמָדִים, וְעָנָה לוֹ מוֹהֲרָא״שׁ שֶׁזֶּה רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר, וּמִיָּד תָּמַהּ וְאָמַר: ״זֶה רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר?!״... כִּי יָצָא שְׁמְעוֹ שֶׁל רַבִּי אַהֲרֹן כְּאֶחָד הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ, וְאַף עַל פִּי כֵן הוּא הָלַךְ בִּפְשִׁיטוּת מְאֹד גְּדוֹלָה, וְהִמְשִׁיךְ הֶחָסִיד וְאָמַר: ״אֶצְלֵנוּ, כְּשֶׁרוֹאִים רַק אֶת שְׁעָרוֹת **מְעִיל הַפַּרְוָה** (פַּעלְץ) **שֶׁל הָרַבִּי, תֵּכֶף וּמִיָּד נוֹפֵל אֵימָה וָפַחַד עַל כֻּלָּם**״...

נִמְצָא אֵפוֹא, הִסִּיק מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א וְאָמַר, שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ עִנְיָן בָּזֶה שֶׁצַּדִּיקִים הוֹלְכִים עִם מַלְבּוּשִׁים חֲשׁוּבִים, כִּי זֶה מַשְׁפִּיעַ עַל הַנּוֹכְחִים שֶׁיָּבִינוּ שֶׁלֹּא עוֹמֵד לְיָדָם אֵיזֶה אָדָם פָּשׁוּט, אֶלָּא צַדִּיק מוּרָם מֵעִם [וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵצֶל הַלִּיטָאִים לֹא כָּל כָּךְ מָצוּי זֹאת, אֲבָל אֵצֶל הַצַּדִּיקִים תַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב כֵּן נוֹהֲגִין כָּךְ, כִּי חֲשִׁיבוּת יְתֵרָה נוֹדַעַת לְזֶה].

סִכֵּם מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א שִׂיחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְאָמַר: פָּשׁוּט הוּא שֶׁאֵין הַחִיצוֹנִיּוֹת קוֹבַעַת עַל הַפְּנִימִיּוּת, אַךְ בְּוַדַּאי שֶׁיֶּשְׁנָהּ הַשְׁפָּעָה גְּדוֹלָה מְאֹד עַל הַמַּרְאֶה הַחִיצוֹנִי שֶׁל הָאָדָם - אֵיךְ נִרְאִית פְּנִימִיּוּתוֹ, וְעַל כֵּן זֶה דָּבָר חָשׁוּב מְאֹד שֶׁאָדָם יִשְׁמֹר וִידַקְדֵּק הֵיטֵב בְּאֵיזֶה לְבוּשׁ הוּא הוֹלֵךְ, וּבִפְרָט כְּשֶׁנִּמְצָא לְיַד צַדִּיק, אוֹ בְּשִׁהוּתוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְקַל־וָחֹמֶר בְּעֵת הַתְּפִלָּה, כַּמָּה יְדַקְדֵּק לֵילֵךְ בִּבְגָדִים נְקִיִּים וּקְדוֹשִׁים, וְיִזָּהֵר בִּשְׁלֵמוּת הַבְּגָדִים, וּבְוַדַּאי זֶה יַשְׁפִּיעַ מְאֹד עַל פְּנִימִיּוּתוֹ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְצֵאת לְדִבְרֵי הַצַּדִּיקִים!

* * *

הַנְהָגוֹת וְהַדְרָכוֹת אֵצֶל מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א

״אַתָּה סֵתֶר לִי״

א. אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שָׁאַל אֶת מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, גַּבֵּי הַמִּנְהָג בְּתִקּוּן הַכְּלָלִי, כְּשֶׁאוֹמְרִים הַפָּסוּק ״**אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה**״, לְהַפְסִיק בֵּין ״אַתָּה סֵתֶר לִי״ לְ״מִצַּר״, וְהוּא עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ריג), כְּדֵי שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת צֵרוּף שְׁמוֹ הַטָּמֵא שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מ״ם, אֶלָּא יִהְיֶה צֵרוּף הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ **סא״ל** הַיּוֹצֵא מֵרָאשֵׁי־תֵּבוֹת ״אַ׳תָּה סִ׳תֶר לִ׳י״, עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה בְּנֶסַח קְרִיאַת־שְׁמַע־שֶׁעַל־הַמִּטָּה מוּבָא לוֹמַר הַפָּסוּק הַלָּז הֵן יָשָׁר וְהֵן לְמַפְרַעַ (עַיֵּן סִדּוּר ״עֵת רָצוֹן״), וְהַאִם גַּם כְּשֶׁאוֹמְרִים זֹאת לְמַפְרַעַ מַפְסִיקִין שָׁם בַּתֵּבוֹת הַנַּ״ל? וְעָנָה מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁאָכֵן גַּם שָׁם מַפְסִיקִין, מֵחֲמַת הַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָךְ צְרִיכִין לוֹמַר: ״סֶלָה תְּסוֹבְבֵנִי פַלֵּט רָנֵּי תְּצְּרֵנִי מִצַּר״, וּמַפְסִיקִין מְעַט, וְאָז מַמְשִׁיכִין: ״לִי סֵתֶר אַתָּה״, וּבְכָךְ נִצּוֹלִין מִצֵּרוּף הַשֵּׁם הַטָּמֵא, וְזוֹכִים לְכַוֵּן אֶל

הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ "סא"ל", שֶׁמַּמְשִׁיךְ לָאָדָם דְּבָרִים נִפְלָאִים, כַּמּוּבָא שָׁם בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְצֵאת לְדִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּתָמִימוּת וּפְשִׁיטוּת!

אֵין יֵאוּשׁ!

ב. מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א דִּבֵּר מֵהַמּוּבָא בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת (דף י.) גַּבֵּי חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ, שֶׁאָמַר לוֹ יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא (מְלָכִים ב' כ, א) "צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה" - לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא וְכוּ', וְהָיָה בֵּינֵיהֶם דִּין וּדְבָרִים גַּבֵּי עִנְיַן נְשׂוּאֵי חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ, שֶׁלֹּא עָסַק בָּזֶה מֵחֲשָׁשׁ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ זֶרַע לֹא כָּשֵׁר וְכוּ', וּלְבַסּוֹף אָמַר לוֹ יְשַׁעְיָה שֶׁכְּבָר נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה, וְאֵין מַה לַּעֲשׂוֹת... עָנָה וְאָמַר לוֹ חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ הַצַּדִּיק: "בֶּן אָמוֹץ כַּלֵּה נְבוּאָתְךָ וְצֵא" - אַתָּה אוֹמֵר לִי בְּתוֹר נָבִיא מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁכְּבָר נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה וְהַכֹּל אָבוּד? לֹא־כֵן! אֶלָּא: "כְּךָ מְקַבְּלַנִי מִבֵּית אַבִי אַבָּא" - הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁחִזְקִיָּהוּ הַנָּבִיא הָיָה נָכְדּוֹ, "אֲפִלּוּ חֶרֶב חַדָּה מֻנַּחַת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל אָדָם אַל יִמְנַע עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים" - אֲפִלּוּ הַחֶרֶב מֻנַּחַת עַל הַצַּוָּאר מַמָּשׁ, לֹא יַפְסִיק מִלְּהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! אֵין דָּבָר כָּזֶה יֵאוּשׁ!

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁזֶּהוּ כָּל לִמּוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁצָּעַק בְּקוֹל גָּדוֹל "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", וּבִדְבְרֵי חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מָנָח הַסּוֹד הַגָּדוֹל: אֵיךְ זוֹכִים שֶׁלֹּא לְהִתְיָאֵשׁ כְּלָל? אוֹמֵר חִזְקִיָּהוּ: "אֲפִלּוּ חֶרֶב חַדָּה מֻנַּחַת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל אָדָם" - 'עַל צַוָּארוֹ' דַּיְקָא, שֶׁזֶּה עִנְיַן שֶׁל תְּפִלָּה, כִּי מֵהַצַּוָּאר יוֹצֵא הַקּוֹל [וּכְמוֹ שֶׁמְּפָרְשִׁים צַדִּיקִים בְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בָּבָא בְּתְרָא טז:): "אֶבֶן טוֹבָה הָיְתָה תְּלוּיָה בְּצַוָּארוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁכָּל חוֹלֶה הָרוֹאֶה אוֹתוֹ מִיָּד מִתְרַפֵּא"; מַסְבִּירִים הַצַּדִּיקִים: 'צַוָּארוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ' הַיְנוּ כֹּחַ הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ, כִּי מֵהַצַּוָּאר יוֹצֵא הַקּוֹל, כָּל כְּלֵי הַדִּבּוּר יוֹצְאִין מֵהַצַּוָּאר], וְהִיא "חֶרֶב חַדָּה" דַּיְקָא, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל מְגַלֶּה עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קמט, ו) "וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם", שֶׁזֶּה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל חֶרֶב הַתְּפִלָּה (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב), שֶׁהִיא חֶרֶב שֶׁל שְׁתֵּי פִּיּוֹת - תּוֹדָה וְהוֹדָאָה וּשְׁאֵלַת צְרָכָיו, וּבְעֶזְרַת הַחֶרֶב הַזּוֹ אָדָם יָכוֹל לְסַלֵּק וְלִכְרוֹת אֶת כָּל הַגְּזֵרָה שֶׁכְּבָר נִגְזְרָה, וּבִלְבַד שֶׁ"אַל יִמְנַע עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים"...

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁמְּקֻבָּל מֵהַקְּדְמוֹנִים, שֶׁתְּפִלַּת "ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל" שֶׁמּוֹסִיפִים לוֹמַר בְּתַחֲנוּנִים שֶׁל יְמֵי שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, זוֹ הָיְתָה תְּפִלַּת חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ בְּעֵת שֶׁסַּנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עָשָׂה מָצוֹר סְבִיב יְרוּשָׁלַיִם, וְעַל תְּפִלָּה זוֹ כְּתִיב (מְלָכִים ב' יט, כ) "כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל סַנְחֵרִב מֶלֶךְ אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי"; כִּי נַעֲשָׂה לוֹ אָז נֵס נוֹרָא מְאֹד, שֶׁנָּפְלוּ כָּל שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף חַיְלֵי סַנְחֵרִיב פְּגָרִים מֵתִים בְּלַיְלָה אֶחָד, וּתְפִלָּתוֹ שֶׁל חִזְקִיָּהוּ הָיְתָה תְּפִלָּה זוֹ שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְּלִים בִּימֵי שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי "ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל", וְחָתַם בָּהּ אֶת שְׁמוֹ בְּרֵאשֵׁי הַתֵּבוֹת שֶׁל תְּפִלָּה זוֹ [בַּמִּלִּים 'הַבֵּט', 'זָרִים', 'חוֹסָה' וְכוּ'], וְהַלִּמּוּד בָּזֶה לְכָל אֶחָד הוּא הָעִנְיָן הָאָמוּר: **לְעוֹלָם לֹא לְהִתְיָאֵשׁ מִתְּפִלָּה!** שֶׁזּוֹ עִנְיָנָהּ שֶׁל הַתְּפִלָּה הַזֹּאת הַבָּאָה אַחַר כָּל הַתַּחֲנוּנִים שֶׁל שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, לְהוֹרוֹת אֶת כֹּחוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְהַלִּמּוּד שֶׁקִּבֵּל מִזִּקְנוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "אַל יִתְיָאֵשׁ עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים", וַאֲפִלּוּ שֶׁאָמְרוּ אֶת כָּל הַסְּלִיחוֹת וְהַתַּחֲנוּנִים - אַחַר כָּל זֹאת אוֹמְרִים אֶת תְּפִלַּת "ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל", לְהוֹרוֹת שֶׁתָּמִיד חֲזָקִים בְּעִנְיַן בַּתְּפִלָּה, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת לב:): **אִם רָאָה אָדָם שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נַעֲנָה יַחֲזֹר וְיִתְפַּלֵּל שֶׁנֶּאֱמַר** (תְּהִלִּים כז, יד) "קַוֵּה אֶל ה' חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל ה'"; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְחַזֵּק בִּתְפִלָּה, וְלֵילֵךְ בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ - שֶׁקִּבֵּל מִזִּקְנוֹ קָדִישָׁא, נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, עַמּוּד הַתְּפִלָּה, דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֵעִיד וְאָמַר עַל עַצְמוֹ (תְּהִלִּים קט, ד) "וַאֲנִי תְּפִלָּה", וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!